

ZASAVSKI Vestnik

LETO VII — ŠTEV. 39

TRBOVLJE, 29. SEPTEMBRA 1954

GLASILC SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Uredništvo: Trbovlje, Ulica 1. avgusta 10. Urednik: Stojan Batič. Tisk: Tiskarna Mariborska. Telefon: 54-54. Račun pri podružnici Narodne banke Trbovlje 614-T-146. List izhaja vsako sredo. Letna naročnina 400 din, letošnja 200 din četrtletna 100 din, mesečna 34 din. Posamezna številka 10 din. Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo.

Ivan Sinkovec, Ljubljana:

Dvajset let „Ljudske pravice“

5. oktobra bo minilo dvajset let, kar je izšla prva številka „Ljudske pravice“. Glede na njeno veliko vlogo v političnem življenju na Slovenskem, kakor tudi na delež ostalega našega naprednega, revolucionarnega tiska pri razvoju naše domovine je ta dan tudi praznik vsega naprednega tiska pri nas.

„Ljudsko pravico“ je začel izdajati Pokrajinski komite KPJ za Slovenjo na osnovi sklepa Pokrajinske konference partijskih organizacij v Sloveniji, ki je bila istega leta in ji je prisostvoval tudi tovariš Tito. Izdajati jo je začel, da bi preko nje govorila množica Partija, jih mobilizirala v njihovem boju proti izkoriščevalcem ter jim kazala pot iz fašističnega zatiranja k narodni svobodi in v lepšo bodočnost.

Ker je bilo zaradi policijskega nasilstva nemogoče, da bi list izhajal v Ljubljani ali kakem drugem večjem mestu, so se odločili za tiskanje v oddaljenem Prekmurju, v Lendavi. Miško Kranjec je prevzel uredništvo, fantje iz Polane in okolice pa so poskrbeli, da je list prišel ljudem v roke. Naklada je hitro naraščala, vedno več je bilo bralcev in dopisnikov. Policija je list plenila, množice pa so ga čedalje bolj čitale, kajti videle so, da je list namenjen njim, da vse drugače govori o njihovih razmerah, pravicah in zahtevah kot drugi listi, videle so, da je borec za njihovo boljše življenje, da je dejansko njihov.

Po vojni je izhajala kot dnevnik, od leta 1951 do 1953 kot tednik, nato pa zopet kot dnevnik.

V teh dvajsetih letih je list prav gotovo precej prispeval k revolucionarnim naporom za zgraditev naše socialistične domovine, za vzgojo našega človeka. Te uspehe pa je lahko dosegel, ker je bil neprestano po-

vezan z našim delovnim človekom, ker se je boril za resnico, ker je bil glasnik težnj, smotrov in borb naše Partije.

Da ljudstvo sprejema ta list, prav tako kakor tudi ves naš napreden tisk, za svojega, nam kaže tudi lepo praznovanje dvajsetletnice „Ljudske pravice“. Po številnih krajih, zlasti v murskosoboškem in ljutomerskem okraju, so že bile proslave, razstave, kulturna in športna tekmovanja, veliki proslavi bosta v Lendavi in Polani, kjer je bilo prvo uredništvo, centralna proslava bo na samo obletnico v Ljubljani, prav tako pa bodo priredile proslave tudi mnoge okrajne organizacije Socialistične zveze.

Da je list ljudski, da mora biti povezan z ljudstvom, tega se zaveda tudi uredniški kolektiv „Ljudske pravice“. Prav gotovo pa mu bo ta lepa obletnica in njeno praznovanje dalo še novega poleta, da bo pisal in urejal list še v večjo našo skupno korist, da bo še bolj obravnaval tisoče in tisoče problemov, na katere zadevajo naši ljudje pri svojem vsakodnevem življenju. Zelja uredništva je, da bi „Ljudska pravica“ tudi v bodoče opravljala svoje poslanstvo v korist nas vseh, vse naše socialistične skupnosti in da bi ljudje, bralci in dopisniki z njo prav tako sodelovali, kot so ob njenem rojstvu, pred dvajsetimi leti.

V Zagorju ustanovljeno stanovanjsko skupnost

Ze konec leta 1952 so izšli predpisi, s katerimi je naša ljudska oblast začela urejati stanovanjsko vprašanje in to v cilju, da rešimo problem vzdrževanja in graditve stanovanjskih zgradb. V ta namen je bila povišana najemnina in so bili ustanovljeni fond za vzdrževanje stanovanjskih poslopj. Z uredbo o upravljanju stanovanjskih zgradb pa je bila dana gospodarska in stanovanjskim skladom nova družbeno-gospodarska oblika in vsebina. Temeljnemu zakonu o gospodarskem in državnim gospodarskim podjetjem po delovnih kolektivih se je torej dodatno pridružil tudi upravljanje stanovanjskih zgradb po stanovalcih. V roke družbe je bilo dano nadalje upravljanje s stanovanjskim skladom, s tem pa zlasti varstvo delovnih ljudi pred izkoriščanjem po hišnih lastnikih. Družbeno upravljanje stanovanjskih hiš, ki je uvedeno s to uredbo, pomeni vsekakor nadaljnji pomembni korak v razvoju socializma, saj se gospodarsko s stanovanjskim skladom postopno izravnava z razvojem vsega našega socialističnega gospodarstva.

Tudi odlok o stanovanjski tarifi je že sprejet, vendar ga Izvršni svet Ljudske skupščine LRS še ni potrdil.

Ljudski odbor mestne občine Zagorje je postavil posebno komisijo, ki dela na pripravah za ustanovitev stanovanjske skupnosti, kategorizaciji stanovanj in volitev v hišne svete. Komisija je na osnovi navedenih zakonov določila in predpisov že kategorizirala vsa stanovanja. Tako je v Zagorju kategorizirano 1936 stanovanj. Največ stanovanj sodi v IV., V., VI. in VII. kategorijo. V prvo bi prišlo le 24, v drugo 15, v tretjo 174, v četrto 315, v peto 627, v šest 452, v sedmo 226 in osmo 103 stanovanja.

Poleg kategorizacije je izdelan tudi že predlog za ustanovitev stanovanjske skupnosti, volitev hišnih svetov in končno formiranje uprave stanovanjske skupnosti. Ljudski odbor mestne občine je na svoji zadnji seji že obravnaval te predloge ter sprejel sklep, da se v občini Zagorje ustanovi ena sama stanovanjska skupnost, ki bo zajemala stanovanjske hiše, ki jih je doslej upravljal rudnik v Zagorju razen samskih domov, nadalje hiše, ki jih je upravljala uprava komunalnih ustanov LOMO Zagorje, in stanovanjske zgradbe ostalih družbenih in združnih organizacij. Stanovanjska skupnost bo torej razpolagala s 1040 stanovanji. Zasebne stanovanjske hiše se zaenkrat ne bodo vključile v stanovanjsko skupnost.

Spričo važnosti hišnih svetov so na seji ljudskega odbora mestne občine podrobno obravnavali tudi volitve v hišne svete. Sprejet je bil sklep, da bodo uvažili stanovanj volili 46 t. do sedemčlanskih hišnih svetov. Te volitve so se že začele. Na teh sestankih bodo uvažili stanovanj, to so tisti, ki so sklenili stanovanjske pogodbe, volili poleg hišnih svetov tudi svoje zastopnike na konferenco, na kateri bo izvoljen 25-članski svet stanovanjske skupnosti.

Naloge hišnih svetov, katerih mandatna doba traja eno leto, bodo zelo pomembne, saj bodo poleg drugih nalog morali skrbeti za vzdrževanje hiš, sklepati pogodbe o popravilih, sklepati in odpovedati stanovanj.

ske pogodbe, po odločbi stanovanjske uprave pobirati najemnino, postavljati hišnika ter nadzorovati njegovo delo itd. Zato bo izbira pravih ljudi, ki naj bi postali člani hišnih svetov, izredno važna in odgovorna naloga ne samo stanovalcev, marveč tudi političnih in drugih družbenih organizacij. Enako važna naloga bo nadalje spet pravilna izbira ljudi za člane sveta stanovanjske skupnosti, kajti kontrola uprave stanovanjske skupnosti, sklepanje o letnem predračunu in zaključnem računu uprave, določanje odstotka najemnine za stroške uprave, določanje višine prejemkov uslužbencev in šefa uprave, določanje višine prejemkov in uslužbencev in šefa uprave, volitve in razrešitev poravnalnega sveta itd. bodo naloge sveta stanovanjske skupnosti.

Ker družbeno upravljanje stanovanjskih hiš nadomešča dotedanje administrativno upravljanje stanovanjskih poslopj, bodo tudi v tem pogledu zelo odgovorne naloge novih organov tega upravljanja. Nič več ne bo administrativnega razdeljevanja stanovanj, temveč imamo na mestu tega prosto stanovanjsko pogodbo. Tudi v zasebnih hišah bodo stanovalci sklepali stanovanjske pogodbe, najemnino pa bo določala uprava stanovanjske skupnosti, t. j. administrativni aparat sveta stanovanjske skupnosti, s čimer je podano družbeno-gospodarsko varstvo delovnih ljudi pred izkoriščanjem po hišnih posestnikih, v kolikor bi se tako izkoriščanje v naši socialistični družbi še pojavljalo. V. B.

Program „Teden otroka“ v Hrastniku

Tudi v Hrastniku bodo praznovali »Teden otroka«, ki bo trajal od 3. do 10. oktobra. Spored bo sledeč:

Dne 3. oktobra bo otvoritev otroškega tedna, in sicer z glasbeno produkcijo Glasbene šole iz Hrastnika v Domu TVD »Partizan«. Začetek ob štirih popoldne. — Dne 4. oktobra bodo nastopili mladi in sicer harmonikarji, recitatorji, mladi pesniki itd. Prireditve se bo začela na dvorišču gimnazije ob štirih popoldne. Nato bo otroški srečlov. — Dne 5. oktobra bo na sporedu lutkovna igra »Jurček čarovnik«. Pričetek ob štirih in ob pol šestih popoldne v Delavskem domu. — Dne 6. oktobra bodo po razredih šol roditeljski sestanki (tudi 5. t. m.). — Dne 7. oktobra bo občni zbor Društva prijateljev mladine. — Dne 8. oktobra bo na sporedu zdravniško predavanje »Pravna in zdravniška zaščita otroka« (v

Po vsem okraju obsežne priprave na Teden otroka ki bo v času od 3. do 10. oktobra

Pred nedavnim je bil v Zagrebu svetovni kongres za zaščito otrok. Besede našega predsednika Tita na tem kongresu so dale mnogim izpodbudo in smernice za nadaljnje delo na tem pomembnem področju naše vseljudske dejavnosti. Kakor drugod, so se tudi v našem okraju pri-

pravili, da čim lepše proslavimo v revirskih krajih »Teden otroka«. Namen letošnjega »Teda otroka« je v glavnem v tem, da se vsi, prav vsi, ki jim je naš najmlajši rod pri srcu, vključijo v organizacije, ki skrbijo za zaščito in blaginjo naših otrok.

Otroška glava

Stojan Batič

Ka' o bomo proslavili „Teden otroka“?

V Trbovljah so že obsežne priprave za »Teden otroka«, saj so na programu skozi ves teden razne prireditve. Tako je n. pr. za ponedeljek, 4. oktobra, v načrtu, da po vseh šolah pripravijo izlete šolskih otrok. Dne 5. oktobra, v torek, bo v Delavskem domu velika akademija — naslednji dan, 6. oktobra, pa je predvideno predavanje tov. Siliha, in sicer o temi »Katera mati je najboljša mati svojemu otroku«. Dne 7. oktobra

bodo po kinematografih v Trbovljah na sporedu otroški filmi. V soboto, 8. oktobra, bo zdravstveno predavanje »O prehrani otrok in škodljivosti alkohola«.

Dne 14. oktobra bo v Trbovljah občni zbor Društva prijateljev mladine Poleg teh prireditev bodo po družstvih razprave o skrbi za otroke, obravnavali bodo nadalje vprašanje ureditve mlečnih kuhinj in restavracij za brezalkoholne pijače. Prav tako bo v nedeljo, 3. oktobra, športni dan naših najmlajših.

Enako se pripravljajo na praznovanje »Teda otroka« v ostalih večjih in manjših krajih našega okraja.

Teden otroka v Zagorju

Na nedavni seji mestnega občinskega odbora SZDL v Zagorju so med drugimi vprašanji obravnavali tudi organizacijo »Teda otroka« v Zagorju. Sporazumeno z navzočimi odborniki Društva prijateljev mladine so sklenili, da bo v zagorski občini »Teden otroka« v času od 2. do 9. oktobra. Določili so posebno komisijo ki bo morala medtem rešiti razne naloge, med drugim: ustanoviti točnico brezalkoholnih pijač, pregledati otroške vrtnice in otroška igrišča, kjer je treba odpraviti nekatere pomanjkljivosti, ustanoviti mlečno kuhinjo za šolsko mladino, ustanoviti stalno kontrolo nad menzami zaradi prehrane sezonskih delavcev (tudi jamskih), organizirati zdravstvena predavanja, izvesti občni zbor Društva prijateljev mladine na katerem bo predavnanje o prehrani in vzgoji mladine ter o zaključkih in smernicah, ki jih je osvojil pred tedni mednarodni kongres o zaščiti mladine v Zagrebu.

V okviru »Teda otroka« bo v Zagorju dne 5. oktobra slavnostna akademija z izbranim kulturnim sporedom.

Generalni sekretar SZDL Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDL dr. Vlado Bakarič sta odptovala čez Avstrijo na Norveško, kamor ju je povabila norveška delavska stranka.

— Generalni sekretar SZDL Jugoslavije Edvard Kardelj in član predsedstva SZDL dr. Vlado Bakarič sta odptovala čez Avstrijo na Norveško, kamor ju je povabila norveška delavska stranka.

V trbovel'skem okraju že razpravljajo o komunah

V Trbovljah so že ponovno obravnavali vprašanje ustanovitve komun v našem okraju, zlasti se ustanovitve komun Trbovlje. O tem vprašanju so se posvetovali tudi na širšem sestanku SZDL okraja Trbovlje, na katerem so navzoči po širši analizi tega vprašanja, ki je podal predsednik Socialistične zveze našega okraja, tov. Viktor Kovač, ugotovili, da so pogoji za ustvaritev komun v okraju Trbovlje dozoreli. Glede tega vprašanja bodo v bližnjih dneh po vsem terenu našega okraja sestanki SZDL, prav tako tudi zborji volivcev, da se na njih pogovore še pogloblje in ugotove morebitne pomanjkljivosti v dosedanjem načrtu ustanovitve komun v našem okraju. O vsem tem bo še razpravljaj

okrajni zbor in prinesel končno odločitev o tem vprašanju. Kakor kažejo vsi izgledi, bomo že z novim letom 1955 izvajali družbeni plan in proračun okr. Trbovlje v okviru komun in sicer komun Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in Radeče.

Na zborovanjih po okraju o tem vprašanju bodo, pogloblje razpravljali o oblikovanju komun v trbovel'skem okraju ter o vsebini teh ljudskih samoupravnih enot. Posamezni centri naših komun bodo začeli z izdelavo statuta, ki bo seveda zajemal vse kompetence, ki jih bodo prevzele novoustavljene komunne od okraja, nadalje bodo v začrtanih komunah začeli s pripravami oz. izdelavo družbenega plana na svojem področju.

Poleg vprašanja komun so na zadnjem širšem posvetu SZDL okraja Trbovlje razpravljali tudi o plačnem sistemu rudarjev. V okviru Republiškega odbora rudar. sindikatov Slovenije je postavljena posebna komisija za to vprašanje. Njena naloga je, da do zasedanja plenarnega Centralnega odbora Zveze rudarjev Jugoslavije, ki bo dne 1. in 2. oktobra t. l. v Trbovljah, pripravi ves potreben material za spremembo plačnega sistema in nagrajevanja rudarjev. Istotako so tudi v okviru okrajnega odbora sestavili posebno komisijo za rešitev vprašanja plačnega sistema in nagrajevanja v ostalih industrijskih podjetjih in strokah okraja. -ar-

Naročnikom, bračcem in dopisnikom „Zasavskega vestnika“

Zaradi nastopivšega pomanjkanja časniškega papirja nam je mogla »Mariborska tiskarna« priložiti, 39. številko našega lista natisniti le na 4 straneh, kar naj nam naši naročniki in bralci — upoštevajoč višjo silo — oprostite. Dopisnikom »Zasavskega vestnika« sporočamo, da smo morali iz navedenega vzroka njihove članke in druge časniške prispevke skrajšati ozir. odložiti za poznejšo številko. Naročniki in bralce našega lista bomo — kakor hitro bo naš tednik lahko spet izhajal na 6 straneh — odškodovali s tem, da bodo dobili »Zasavski vestnik« ob priložnosti v obsegu 8 strani. Uredništvo Zasavskega vestnika.

Kulturne dejavnosti ni mogel zatreti niti okupator

Iz dnevnika trboveljskega kulturnega delavca med NOV

(Nadaljevanje)
 Iz te noči se dobro spominjam nekega dogodka, tipičnega za odrezavost Ottona-Anofalesa. V spominjem delu senika so polegli pevci in dramska skupnica. Skoraj so že spospali, ko je priklovratil Anofeles in napravil precej hrupa, ker je bil precej kratkoviden. Po lestvi se je spravlil v gornji del senika, si tam uredil posteljo, pri tem delu pa metal seno na tiste, ki so ležali spodaj.

To je bilo Poldetu preveč in je dejal precej neprijazno: »Kakšen cirkus je pa to?»

Oton pa je odgovoril brez premišljevanja: »Kompletne Zveri so spodaj! Robi je kasneje pripovedoval, da so ob teh besedah vsi utihnili, kot da bi jim kdo zadrgnil »zapirake« na ustih.

Naslednji dan so ob krasnem vremenu pribredala orjaška angleška letala; pet jih je bilo in vsa so odmetala — tokrat prvič podnevi — naš teren svoje breme. Lepo je bilo gledati letala, ki so brnela komaj sto metrov nad nami. Po odmetu smo se seveda takoj odpravili na pospravljanje poslanih dobrin.

Tisti dan se je vrnil s trboveljskega terena tudi Edi Stih, vendar praznih rok. Pripovedoval je o obupnih razmerah, ki so tedaj vladale na trboveljskem terenu. Nemci so tistikrat uprizarjali hajko za hajko in zaprili vse dohode v trboveljsko dolino, tako da ni bilo mogoče misliti, da bi lahko kdo prišel v Trbovlje s katere koli strani. Trbovlje so bile tiste čase, kakor so Nemci sami rekli, tako imenovani »Sperrgebiete«.

Stihovega Edija pa sem bil vsaj jaz vesel. Najprej zato, ker sem se zanj bal, drugič pa zaradi tega, ker je prinesel s seboj skatlico bolgarskih cigaret, ki sem jih bil poleg drugih deležev tudi jaz. S seboj je prinesel nadalje precej saharina, ki smo ga pozneje izvrstno uporabljali za tobak pri kmetijskih in ljubnem. Saj je znano, da pridelujejo tamkajšnji kmetje tobak, ki komaj zaostaja za tovarniškim.

Ze smo se odpravljali spat, ko je od nekod pribredala Vera in nam naročila, da moramo ob osmih zvečer prirediti v Gornjem gradu »Gregoričeve proslave«. Si, smo, kot da bi nas podili Nemci. Prispeli smo — menda prvič pravočasno — izvedli začetno proslavo, vendar jih je ta vsiljeni pohod preveč utrudil. Bili so upehani. Zato so peli tako slabo kot še nikoli. Rado je dejal, da pod takimi pogoji ne bo več nastopal. Vrhu tega pa se je še Perone prejšnji dan spotal ob zlikane hlače, zato smo namenoma nastopili na tem mitingu zamazani in nepočesani.

Edina, precej dobra točka je bila »Hajdukova oporoka«, ki sta jo res odlično recitala Vera in Pelko, jaz pa sem ju s svojim orkestrom zadovoljivo spremljal. Oba — Vera in Pelko — sta bila slovesnostj primerno oblečena; Vera je imela dolgo, črno obleko do tal in

razpuščene lase, njen partner pa črne jahalne hlače, belo srajco in rdečo ruto za vratom. Vse kakor stilnoi

17. oktobra smo šli peš do Okomine, kjer je bila Tomšičeva brigada. Tja je prišla tudi Delavska godba, tako da so bile zbrane vse Trbovlje. Pod velikim kozolcem smo priredili miting, pred njim pa je tovariš Haca napravil dolg nagovor junoškim Tomšičevcem. Ko smo se po mitingu vračali, smo se z neko tesnobo pogovarjali o Hacetovem govoru, ki je napovedoval še hude čase in težke borbe z Nemci.

Osemnajstega oktobra smo ponovili Gregoričeve proslave za šolsko mladino v Gornjem gradu. Matevž Haca pa je imel tu nagovor, ki ga ni hotelo biti konec, tako da smo se ga že odrasli naveličali, kaj šele otroci. Drugekrat nas Haca ni nikdar razočaral, v tem primeru pa se mu je kazalo.

Začelo je postajati mrzlo. Treba je bilo poskrbeti za drva. Jože je dobil dovoljenje za nabiranje drv po gozdu. Staknil je nekje tudi dve žagi, ni pa mogel dobiti ljudi, za žaganje in sekanje. Ljudi je bilo sicer dovolj, to pa je bil tudi vzrok, da so se drug na drugega izgovarjali, češ da so silno zaposleni drugod. Pevci so se klicu še nekako uklonili, orkestraš pa so se potikali okrog in si izmišljevali vse mogoče: Krulje se je bal, da se ne bi vsekaj v roku in bi potem ne mogel več igrati; Tausič je trdil, da je poln revmatizma; Suša je moral pisati note, Robi se je spet moral učiti vloge za dramsko skupino, s kratkimi — neštetimi izgovorovi. Končno so se le nekako razdelili, od trideset ljudi pa sta žagala in sekala le po dva ...

Dne 21. oktobra smo odrinili popoldne v Ljubno; sodelovali nam bi na neki slovesnosti, pa smo spet prišli prepozno.

Naslednji dan je imela Vera propagandno uro. O čem je govorila, ne vem več povedati, spominjam se le še, da je bila zelo razburjena, ker se nismo zbrali takoj ob enih popoldne v naši predavalnici.

Se isti dan smo šli v Luče. Nismo še končali programa, že smo dobili iz Gornjega grada telefonsko sporočilo, naj se nemudoma vrnemo. Vzrok je bil nemško približevanje k Solčavi, ki je komaj dve uri oddaljena od Luče.

Iz istega vzroka smo bili cel drugi dan v pripravnem stanju. Po kosilu smo se za nekaj časa umaknili iz Gornjega grada. Pri odhodu smo seveda pustili vse v neredu, kakršnega so zmogni sanje »kulturne cone«. Gornjegrajska dekleta pa so misleč, da nas ne bo več nazaj, vse spet lepo očistili. Ko smo se vrnil, smo se jim za izkličeno lepo zahvalili.

Zvečer je neprenehoma marširala naša vojska skozi Gornji grad — na Črnicu pa je pokalo! Prva je odkorakala proti Novi Stifiti Tomšičeva brigada. Vse je kazalo, da bo zdaj prišlo to, kar nam je Matevž Haca

neprestano napovedoval. Zgodaj zjutraj se je v naglici pripeljala z vozniki Sercejeva brigada in odšla proti Novi Stifiti, tej pa se je pridružila še Bračičeva. To so bile tiste čase edine brigade na Stajerskem; Slandrova in Zidanškova brigada sta že dalj časa vodili borbe na Dolenskem.

Ob osmih zjutraj je prihajal pred naš »konservatorij« major Pero in zahteval, da se takoj zgledajo pri njemu tovariš Gobeč. Ker njega nismo našli, je narečil meni, da takoj spravim v red celotno kulturniško skupino in odidem z njo proti Novi Stifiti. Lepa reč! Spravit v red razburjene in prepašene kulturnike ni ravno lahko, vendar smo jo po preteku pol ure mahnilo popolnoma opravičeno iz Gornjega grada; jaz sem hodil po Gobečevem nalogu zadnji, da nam ne bi kdo ušel.

Takoj po odhodu me je pričakal Tausič in mi sporočil, da je izgubil ustnik za pozavno. Nisem vedel, ali naj mu verjamem ali pa si je to samo izmislišil, da bi ostal zadaj in hodil po svojih poteh. Izpustil sem ga, a mu zaščital, da mora priti na vsak način za nami.

Po enopolturni kaj malo zabavni hoji smo prišli do Perovega štaba. Dal nam je kratko navodilo: takoj na položaj in igrati na vse pretege, da bodo borci laže turšali!

(Nadaljevanje sledi)

Po poteh XIV. udarne divizije Boris Kidrič-Peter

(Nadaljevanje)

Se pozno v noč je odmevala borbeno partizanska pesem v zvezdno noč in se izgubljala v širnih gozdvih Bohorja, od koder se je pred 10 leti mogočno glasila in oznanjala, da je Bohor vstal, da žari v ognju odpora, od koder so se vsule brigade kakor plaz in poteptale krvoločnega zavojevalca.

Pred odhodom s Planine je kulturniška skupina IV. operativne cone prav tako kot v Kozjem in Pilštajnu obdarila pionirje s šolskimi potrebščinami.

Pozdravljeni od domačinov, smo odšli po strmih klancih s Planine proti Rimskim Toplicam, kjer smo z domačini pozdravili Sercejevo brigado. S himno XIV. divizije smo sprejeli patroljo, ki jo je toplo pozdravil predsednik ZB v Rimskih Toplicah in se med ostalim spomnil težkih borb, ki jih je Sercejeva brigada vodila v Gračnici, in najpoglednejša dejanja, ki ga ne pozna zgodovina, ko se je nemška krvoločna esesovska svojat obdala z živim zidom slovenskih otrok, da bi se zavarovala proti napadu, ko je nastopila po dolini Gračnice proti Lokavcu, kjer je XIV. divizija sestopila v to dolino.

Po pozdravu je predsednik podaril vsem borcem v pohodu knjigo »Rimske Toplice v borbi in svobodi«.

V imenu borcev v patrolji se je za sprejem zahvalil tov. Desanovič-Mita, polkovnik, ki je poudaril, da se je brigada v teh krajih lahko uspešno borila

proti okupatorju zato, ker je ljudstvo Rimskih Toplic in ostalih vasi stalo ob strani brigade.

— Na koncu je podaril ZB Rimskih Toplic nekaj izvodov knjige, ki opisuje borbe XIV. divizije, pionirski organizaciji pa 10.000 din. Kulturniška skupina IV. operativne cone je pa pionirje obdarila s šolskimi potrebščinami.

Po pozdravih in zahvalah je sledil miting, ki ga je izvedla kulturniška skupina. Po programu je kulturniška skupina krenila na pot v Zgornjo Savinjsko dolino, patrolja pa se je zadržala med domačini.

V torek, 14. septembra sta naša dva avtobusa drvela po ravni Savinjski dolini med hmeljskimi polji, po katerih so zložene v piramide dolge hmeljevke. Kmetje na polju zastajajo v delu, ko opazijo naše okrašene vozove, in nas pozdravljajo. Bolj ko se bližamo Zgornji Savinjski dolini, tem ožja postaja le-ta.

Prispeli smo v Bočno, ki je bila med NOV požgana. Danes je spet obnovljena. Zaradi slabega obveščanja nihče ni vedel, da pridemo in da nameravamo prirediti miting. Z upraviteljico šole smo se dogovorili, naj prilepi pionirje iz šole, ki smo jih obdarili in jim priredili miting. Zbralo se je pa tudi nekaj domačinov, ki niso bili na polju. Tu so člani kulturniške skupine, ki je tedaj prejelava v NOV mitinge — kolikor jih je ostalo izza težkih časov pri življenju — oživljali spomine na nekdanje dni in na kozolce, ki so

predstavljali v NOV »dvorane«, kjer je kulturniška skupina pred 10 leti nastopala.

V pozni popoldanski uri smo prišli v Gornji grad, ki je bil ob osvoboditvi Gornje Savinjske doline središče IV. operativne cone in kjer je bila ustanovljena njena kulturniška skupina. Tu je bil »konservatorij« kulturniške skupine, kjer je nastala kantata »Hej, partizan!« Gornji grad je bil slavnostno ozajljan. Številni slavoloki so pozdravljali borce XIV. divizije in vabili na Ostrožno.

Ob osmih zvečer smo priredili v krasni novi dvorani partizanski miting. Dvorana je bila nabitopolna. Tu je v imenu kulturniške skupine pozdravil domačine tov. Janez Perovšek-Pelko, ki se je skupini pridružil šele v Savinjski dolini in v imenu kulturniške skupine podaril gornjegrajskim pionirjem šolske rekvizite.

Na programu mitinga so bile partizanske pesmi, skeč, recitacija, »Savinjska kronika« in celotna Gobečeva kantata »Hej, partizan!« — Pevski zbor je dirigiral tov. Jože Skrinar iz Trbovelj, medtem ko so godbeniki in pevci izvedli kantato pod vodstvom njenega skladatelja.

Pred pričetkom slovesnosti so pionirke gimnazije pozdravile s prisrčnimi besedami kulturniško skupino, posebej še tov. Radovana Gobca ter kulturnikom izročile šopke.

Navzoči poslušalci so navdušeno pozdravljali izvedeni kulturni program, prisrčno pa so se zabavali ob skeču »Kdo trka« in ob »Savinjski kroniki«, medtem ko so recitacije, ki sta jih podala tov. Anica Vrtačnikova in tov. Polde Odlazek iz Trbovelj, prisotne globoko ganile. Val navdušenja je izzvala izvedba kantate »Hej, partizan!«, katere vsebino je prepeljo pojasnil tov. Pelko. — Po mitingu je seveda sledilo veselje, a kratko rajanje, po katerem so se pevci in godbeniki razšli po hišah, kjer so jim Gornjegrajsčani gostoljubno nudili prenočišča.

Naslednji dan nas je pot vodila v Soštanj, kjer smo skupno z domačini in godbo sprejeli patroljo Sercejeve brigade. Dež je nekoliko motil in skrajšal program sprejema. Tudi tu je kulturniška skupina nastopila namitingu, ki so se ga udeležili vsi borci iz patrolje in zelo malo število domačinov za Soštanj, ki razpolaža s krasno in veliko dvorano. Izvedbi sporeda so prisotni sledili z velikim odobravanjem. (Nadaljevanje sledi).

Več krušne in manj bele moke

Mnogi potrošniki so sprašujejo, zakaj ni bele moke. Zvedelji smo, da je po novi uredbi, ki jo je pred enajstimi dnevi Zvezni gospodarski svet, določen odstotek mletju pšenice predvideva, da iz 100 kg pšenice zmlejejo 80 kg krušne in le pet kg bele moke. Tako je dotok bele moke pekarinorazmeroma zelo nizek. Vzrok za tak način mletja je letošnja slaba letina. Zato bodo pekarne še nekaj časa pekle le enotni kruhi in bele žemljice.

Prvi kmečki praznik na Izlakah nad Zagorjem

Kmetijska zadruga v Izlakah nad Zagorjem je priredila ob 55-letnici ustanovitve svoje mlekarne prvi kmečki praznik, ki se je začel v nedeljo, 26. t. m. in bo trajal do 3. oktobra 1954. Na zaključno slavnost je povabila tudi tov. Lidja Šentjuričeva, zvezni ljudski poslanec našega okraja in podpredsednik Zvezne ljudske skupščine. Izlake obhajajo ta svoj praznik z različnimi kulturnimi prireditvami in predavanji ter z živinorejsko razstavo in ocenjevanjem živine.

Kmečki praznik na Izlakah se je začel v nedeljo, 26. septembra, ob 10. uri dopoldne s predavanjem o mlekarstvu. Naslednji dan, v ponedeljek, je bila na Izlakah filmska predstava s predvajanjem jugoslovanskega filma. V torek, 27. septembra, zvečer je nastopila na Izlakah igralska družina IZUD Čemšenik z veseloigro »Svojejavček«.

To so bile dosedanje prireditve v kmečkem prazniku na Izlakah. Nocoj, v sredo, 29. septembra, bo ob 6. uri predavanje o živinoreji. Predaval bo žnj. Janez Oblak, kmetijski strokovnjak pri OLO Trbovlje. V četrtek, 30. septembra, bo uprizorila gledališka sekcija topliške »Svobode« iz Zagorja na Izlakah Benedetičeve veseloigro »Dva ducata rdečih rož« za dva sata do enega uro. — Izlakah koncert pevskega zboru iz Zagorja-Toplice.

Za soboto je v tem prazniku na sporedu veseloigra »Okenec«, ki jo bo zaigrala dramska skupina KUD »Ivan Kavčič« iz Izlak. V nedeljo, 3. oktobra, bo na Izlakah od 7. do 10. ure dopoldne živinorejska razstava, nato pa sledi ocenjevanje živine. Ob desetih dopoldne je v nedeljo v Izlakah na programu kmečko zborovanje. Ob treh popoldne bodo

Silno razdejanje tajfuna

Desetlet ugotovljenih okrog 3500 smrtnih žrtev — Mesto Vauči s 4500 hišami povsem uničeno — Valovi so pogoltnili ladje s 1247 potniki

Tokio, 27. sept. (AFP) Japonski otok Hokaj je zajel silen tajfun in povzročil tako razdejanje, da ga ne bodo mogli oceniti nekaj dni. Po zadnjih poročilih je izgubilo življenje več kot 3500 oseb. Od teh je 2500 utonilo v morju. Število ranjenecv še ni znano. Največja nesreča se je zgodila na morju. Silen vihar je pogoltnil morske valove s hitrostjo 260 km na uro. Leti so pogoltnili potniško ladjo, na kateri je bilo 1247 ljudi, nekaj dni. Po zadnjih poročilih ladij s potniki in posadke vred Med žrtvami sta tudi dva poslanca socialistične stranke ter 56 Američanov z družinami.

Letala, helikopterji in ladje,

ki so skušale priti na pomoč, niso moge storiti skorajda ničesar. Dolež se rešili le nekaj stot ljudi. Na več mestih na otoku Hokaj so izbruhnili požari. V mestu Vauči je vihar uničil vseh 4500 hiš. Poročajo, da se je pogreznila tudi neka japonska ladja, vendar števila žrtev za sedaj še ne vedo.

— Na tekmovalju »neznanih talentov« pri Radiu Ljubljana so nagradili včeraj sopranistko Darinko Lubec iz Maribora, baritonista Karla Dobarja, harmonikarja Srečka Piškurja in recitatorko Ivo Štrukelj. Posebni nagradi sta prejela violonist Edj Lavrinšek in baritonist Janez Jeršinovec.

Vinko Možina:

ČIŽEK

(Osnutek za daljšo zgodbo)

Ob njegovem nezaželenem, pankrskem rojstvu, ko mu je mati komaj našla botro, so ga krstili za Zvonimira. Ima zanj res ni bilo najbolj primerno, a kaj je hotela mati, ko je bila priširljena, da uboga botro in se pokori vsem njenim željam in zahtevam. To krivico so mu popravili otroci, ki njegovega nabreklihga imena niso hoteli izgovarjati in so ga enostavno prekrstili v Čička. Ima je bilo novo, nenavadno, spomnilo je na mahnega, ljubkega ptička in je bilo prekrščeniemu Čičku kakor otrokom všeč. Poslej ga ni nihče drugače klicali.

Toda Čičkova nesreča ni bila samo v tem, da je tako rekoč nedovoljeno, protipostavno prišel na svet; njegova nesreča je bila tudi v tem, da je bila mati pijanka in da se zanj ni dosti brigala. Tako je Čiček rasel, večkrat lačen kot sli, večkrat obracan kot pa pobožan. Ker je bil čvrstelega zdravja, kljub vsemu pomanjkanju po rasti ni zastajal za drugimi otroci. Bil je sprejet v šolo kot vsi ostali otroci, le da so tam začeli delati med njimi različne; kar je bilo na primer dovoljeno trgovčevemu sinu Borisu, tega niso smeli brez kajne početi otroci delavcev, kaj šele Čiček, ki je bil prav gotovo tepen in izgnan v oslousko klopi. Seveda ni

čudno, da je Čiček zasovražil šolo, kot je začrtil vse, ki so mu delali krivico. Mati se za njegovo izobrazbo ni dosti brigala; bilo ji je pravzaprav vseeno, kako se uči, kajti vedela je, da mu lopata in kramp ne uideata. Zaradi njene brezbrzičnosti si je Čiček večkrat med letom privoščil kraji dopust, kar mu učitelj seveda niso štetili med odlike. In ko je končno v četrtem razredu zapustil šolo, si je oddahnil; zdelo se mu je, da stopa v novo življenje, ker si bo poslej sam služil svoj kruh.

Začel je delati v steklarni, kjer je za petnajst dinarjev na dan kot nor tekal od delavnice do hladilne peč in odnadalj rdečkaste, kot vosek voljne steklenice. Ob prvi plači pa se je pričel pripraviti z materjo, ki je hotela porasati ves njegov zaslužek. Čiček je bil tmoglav in je zahteval, da mu kupi novo srajco. Mati pa ne in ne, in ker se Čiček ni dal omeščati, je navidezno privoščila, tako ko je imela denar v rokah, ga je zapila.

Čiček se je razjokal, ko je ušel, da ni srajce ne denarja. Od druge plače si je sam odrgal denar za srajco, ostanek pa je izročil materi. Po dveh letih se Čiček na zunaj ni več ločil od svojih souvrstnikov. Bil je škrbno oblečen in počesan ter se za-

čel ozirati za dekleti. Toda mdež, da je pankrski otrok, da je bil večih razanec, je na njem ostal. Ni se ga mogel iznebiti. Naj se je Čiček se tako pehal za deharjem, naj je kupil še tako edino obleko, vedno je čutil, da ni tak, kot so ostali, da je med njimi razloček, ki se ga ne bo mogel znebiti. Ta nesreča ga je tako bolela, da se je začel družbe izogibati. Pogosto so ga videli, kako je plezal po bližnjih skalah, kako je stikal po gozdu in kako je večih zleknejen na hrbtu nemo strmel v oblake in sanjaril o lepšem, pravičnejšem svetu. Knjič ni bral, zato pa je tolikoraje zahajal v kino, kjer se je čudil junakom, ki so bili tako dobri in pravični in ki so tako zlahka dosegli, kar so hoteli. Izmed vseh pa je najbolj uzljudil Erola Flyna. Ta prikupni filmski junak mu je postal vzor, kakšen naj bo človek in kakšen je hotel postati sam. Tudi po petkrat in še večkrat je gledal njegove filme, jih nato podrobno razlagal svojim vrstnikom — in če so mu ugovarjali, da Erol Flynn ni junak, se je z njimi stpep.

Prvi svetel žarek je postal v njegovo življenje, ko se mu je na čisti nasmešnina Nataša, lepa hči računškega poduradnika. Njen nasmeh se je zdel Čičku prav tak, kot je bil nasmeh filmskih zvezd, ki so z njim naznanelo svojo ljubezen. Presrečen, da mu je naklonjena lepa Nataša, ni vedel, kaj bi počel.

Proo, kar je storil, je bilo, da se je začel sprehajati po cesti pod njenim oknom nadejajoč se, da jo bo kje videl. Če se je Nataša le za hip prikazala na oknu, je bil Čiček ves srečen. Kadar pa se mu je celo nasmešnina, tedaj ni vedel, kaj naj bi počel. Takrat je cel večer in še naslednji dan hodil v prijetni omolici. Čez čas si je kupil kitaro, in ker je imel dober posluh in precej prijeten glas, je pod Natasinim oknom prepeval podoknice.

Seveda ni Čičkova ljubezen ostala štrita. Zvedelo se je za njoo, ljudje so se pričeli hahljati, češ, kaj se pa ta stromah slini k Nataši, za katero bo komaj inženir dovolj dober. Nihče mu pa tega ni rekel v obraz. Pustili so ga v miru, nekateri so mu celo dajali bedaste nasvete in se smejali, če jih je pot zanesla mimo Natasinega okna in so slisali Čičkovo petje, so vselej postali in prisludnili otočnim zvokom kitare in hoprneči, neustiljani pesmi, ki se je izgubljala v mrak. Nataši je bilo Čičkovo dojenje všeč. Ugajala ji je njegova pazljivost, laskali so ji tudi darovi, ki jih je prinašal zaljubljeni fant. A tekli so dnevi, ne da bi Čiček dosegel kakršne koli večje uspeh v svojih ljubezni. Toda bil je škrumen fant in srečen, ker je lahko večih videl Natašo in se ji nasmešnil.

Za Čička je občutek za čas odmrli. Prav nič ga ni vznemirjalo, da bo izbruhnita vojna, prav nič ni bil presenečen ne razočaran,

ko je zvedel, da je kratke vojne konec in da so v kraj vhorakali Nemci. Mar mu je bilo za vse te homatije, ko pa ni bila Nataša zaradi njih nič manj prijazna.

Sčasoma pa je tudi Čiček začel čutil, da se je s prihodom Nemcev nekaj spremenilo. Filmov, ki jih je tako rad gledal, ni bilo več. Nič več ni bilo njegovega Erola Flyna. Ostala mu je samo majhna silka, ki jo je Čiček čuval kot dragocenost. Pa tudi hrana se je poslabšala in obleke ni bilo več mogoče dobiti brez nakaznice. Pa to bi bil Čiček še nekako prebolel. Nikakor pa ni mogel prebolel nemiskarstva, ki se je razpaslo po steklarni kot solata po poletnem dežju. Nekateri, ne posebno bistri delavci so postali naravnost neznojni v svojih oholi, pomencurjenih nadutost. Od Čička, ki že svojega materinega jezika ni dobro znal, so zahtevali, da bi se z njimi pogovarjal po nemškil Moral je požreti marsikatero grenko, a tant je tmoglavo vztrajal pri svojem.

Pa use to bi Čička še ne spreminilo. Vdal bi se v usodo, kdaj pa kdaj pokazal zobe, a nikdar ne ugriznil. Spremenila ga je še le Nataša.

Dekletu, ki je iz same mladostne prežnostnosti in objestnosti dovolilo, da ji Čiček dvori, je postalo žal, da mu je kdaj kolil dovolila, da se ji je približal. Ljudje so se pričeli vse bolj posmehovati, zbadali so njene starše, in ona, ki ni čutila do Čička nič več kot samo naklonjenost, je

morala nekaj storiti, da pelje pod oknom preneha. Bila pa je tako mehka, da se ji je fant smilil. Razmišljala je, kako bi mu na lep način dopovedala, da se mora njuna ljubezen končati. Nekaj dni je zaman iskala primeren izgovor, naposled pa se je spomnila Nemecev, ki jih je sovražila, saj so ji ustrelili teta, njeno družino pa izselili. Se je pomisljala, ali naj fantu pove ali naj polšee še boljši izgovor. Končno se je odločila. Fant je zaljubljen, rad me ima, ne bo me izdal, je pomislila. Povedala mu je, da se zvečer dobita v vrtu in da naj s seboj prinese kitaro.

Kako srečen je bil Čiček ta večer! Nataša je prišla, kakor je obljubila. Sprva je mislila, kako lahko mu bo use povedala. Ko pa je pogledala v Čičkove oči, ne, temnorjave oči, in ko je začutila, kako stje iz njh ljubezen, jo je v prst stisnilo. Predalec, predalec je šlo, si je zdaj očitala. In Čiček je bil čisto lep fant, to je šele sedaj opazila, samo ... samo — pankrski Šhodaj! Kakšna škoda! Lahko bi ga rada imela, če bi imel nekaj gimnazij ...

»Čiček« je naposled začela Nataša. Glas ji je drhtel, se trgala, a ona je kljub vsemu nadaljevala. »Rada te imam. Pa saj veš, premlada sem. Komaj šestnajst let imam! In potem še ta vojna, Končajval! Dokler so pri nas Nemci, ne morem nikogar ljubiti. Potem, potem — mogoče ...«

(Dalje prihodnjič)

V zadnjih dneh po revirjih

ZAGORJE

Zagoranka Zorka Regancin

Dne 6. septembra je bila v Celju majhna, a vendar pomembna slovesnost. Ob tej priložnosti so svojem podlegla partizana Dušana Jeraba in padle partizanke Zorke Regancin-Dolničar, »Ručke«, izročili pismeno priznanje o proglasitvi obeh za narodnega heroja. Pismeno priznanje je predal svojcem eden od njih...

kov v imenu Izvršnega sveta LR Slovenije predsednik OLO Celje tov. Riko Jerman. Pokojna Zorka Regancin se je rodila 25. decembra 1921 in je bila hčerka Ivanke Regancin iz znane Regancinove družine v Zagorju. Ze kot otrok je občutila grenkost življenja in borbo za vsakdanji kruh. Poleg svoje matere, ki je bila kmečka služkinja, je morala služiti kot pastirica. Šolo je obiskovala v Zagorju-Toplicah. Še mladoletna je šla za kruhom v Ljubljano. Od varovalke otrok in služkinje je prišla do poklica natakarice v dobro znani gostilni Novak na Viču pri Ljubljani.

Meseca maja 1941 je bila sprejeta v Partijo kot vestna in borbeno aktivistka. Zvesto je izvrševala dane ji naloge, navzoča je bila pri raznih držnih akcijah v mestu Ljubljani, n. pr. pri akciji za osvoboditev narodnega heroja Toneta Tomšiča iz ljubljanskih zaporov, ki pa so jo izvedli prepozno. Tja so jo v Ljubljani postala vroča in odšla je v partizane. Bila je kurirka v glavnem štabu, ki se je nahajal takrat še v Dolomitih. Tudi omožila se je tam. Njen mož, narodni heroj Vlado Dolničar, je padel kot komandant

Zorka Regancin — narodni heroj

TRBOVLJE

Neznani talenti se priglašajo

Na povabilo pripravljalnega odbora so se doslej priglasili za nastop številni kandidati, vendar le instrumentalisti. V tem povabilu pa so bili poleg njih mišljeni tudi pevci (solisti, duet, trio, kvartet ali sekstet). Da bi bil program na javnem nastopu čim bolj pisan in raznovrsten, bi bilo potrebno, da se priglasijo tudi ti. Vsem tistim pevcem, ki bi morda želeli spremljavo s tem ali onim glasbišlom, jim jo bomo preskrbeli, če jo bodo hoteli.

Predhodno bomo še sklicali vse priglasence na skupen razgovor, kjer bo vsakdo dobil po-

bljža navodila tako za udeležbo kot za nastop. Dan tega sesanjaka bomo še sporočili v »Zasavskem vestniku«, ko bomo končali s priglasitvami, t. j. v ponedeljek, 11. oktobra t. l.

Tudi način ocenjevanja po publiko bomo še pravočasno sporočili v našem listu, prav tako tudi ocenjevalno komisijo, ki bo pregledala in objavila izid ocenjevanja.

Določene so tudi že nagrade, ki jih bo po številu nastopajočih pet do šest, od 3000 din navzdol. Pohitite še s priglasitvami!

Smrtna nesreča zaradi neprevidnosti

V petek, 17. t. m., ob 12.15 se je v Zagorju na Cesti Otona Župančiča pri hiši soferja Govejčka zgodila prometna nesreča, katere krivec je dve uri pozneje umrl v trboveljski bolnišnici.

Franc Bukovec, roj. 1930, stanujoč Izlake 51, po poklicu rudar, se je peljal iz Trbovelj domov z dvokolesom. V klancu pri Polcu je začel prehitevati avtobus podjetja »Avtopark« iz Zagorja, ki vzdržuje redno avtobusno zvezo na relaciji Zagorje-kolodvor—Izlake. Do vrh klanca je kolesar avtobus prehitel in pri spustu proti garaži je počel prebrskati. S veliko hitrostjo se je bil bližal ostremu ovinku, v katerega je iz smeri Loke prihajal tovorni avto, reg. štev. S-6762, last Gradbenega podjetja »Ljutomer« iz Ljutomera. Sofer navedenega avtomobila je pravilno vozil po desni strani, tako da je imel kolesar še dosti prostora, da bi se umaknil avtomobilu. Ker pa je Bukovec vozil s preveliko hitrostjo, se ni mogel izogniti vožnji in je zadel z glavo v levni del srednje stranske karoserije. Pri udarcu mu je zbrilo iz glave levo nadčelnico in možgane. Ponesrečenega Bukovca so takoj prepeljali v trboveljsko bolnišnico, kjer je ob 14.50 umrl.

Smrt ponesrečenega Bukovca naj bo resen opomin vsem brezvestnim in neprevidnim kolesarjem, ki se igrajo z življenjem. Soferja pri tej nesreči ne zadene nobena krivda, ker je pri vožnji upošteval vse cestno-prometne predpise, tako da je kriv nesreče sam neprevidnež. Dobro bi bilo, če bi ta primer zresnil vse kolesarje, motoriste in avtomobiliste, ki divjajo po naših cestah in ulicah in ogrožajo varen promet, da lahko to nepremišljenost plačajo z življenjem. V. S.

GASILCI V ČEMŠENIKU BODO RAZVLJI SVOJO ZASTAVO

V nedeljo, 3. oktobra, bodo imeli gasilci v Čemšeniku praznik. Razvliji bodo svojo zastavo. Ta slovesnost se bo vršila pod pokroviteljstvom ljudskega poslanca tov. Alojza Lukača iz Zagorja. Po tej slavnosti bo domača zabava, kjer bodo igrali »Veseli berači« iz Hrastnika.

Naročite in čitajte

»Zasavski vestnik«

Sem in tja po Zagorju

Nekajkrat se sedaj v listu nisem oglašil, pa so moji »pogin« nekateri sprejeli z velikim veseljem. Pripomniti pa moram, da se danes zopet oglašam in se bom odslej redno, kolikor ne bo kakih drugih — to je tehničnih zaprek. Upam pa le, da sem ubral pravo pot, saj mnogi Zagorjani pozdravljajo zamisel take kritike.

Popravič, moram najprej napočeti, ki jo je zadnjič napravil tiskarski škrat in je iz mesnice št. 2 napravil mesnico št. 1. Na postaji v Zagorju je vedno stiska glede drobitja. Če hočeš kupiti karto, moraš imeti denarja natanko do dinarja, drugače moraš brez karte na vlak. — Ze zadnjič sem napisal, da pri Korbarju razširjajo ceste. Podnevi še gre, ker vidiš, do kod sega cesta. Za varen promet ponoči pa je na vsaki strani nameščena svetilka, vendar ti dve svetilki skoro vsako noč ležita kje pod cesto v spomin na herojske podvige »kulturnih« Zagorjanov. Ti se prav gotovo prej ne bodo spametovali, dokler ta podvig ne bo terjal kakšne težje nesreče. Nasproti Korbarju pa pozdravljajo Zagorjane »mlični svinjaki«, sprašujemo se le, kdaj jih bodo lastniki odstranili. Saj poleti še gre, ko so skrtili v zelenju, pozimi pa kažejo gola rebra vsem gostom, ki pridejo v Zagorje. Odstranitev teh svinjakov naj bo ena prvih nalog pred nedavnim ustanovitvenega Turistično-olepševalnega društva.

Zadnjič sem slišal, da ni nekega v redu z mero v mlekarni v Toplicah. Pa sem skočil še tja in zahteval 1 liter mleka. Ko pa sem ga doma preli v litrsko mero, sem lahko sam ugotovil, da ga je komaj 9 dcl, torej 1 dcl manj. Pa sem vprašal še druge,

kako je s to stvarjo; povedali so mi, da so bile vse pritožbe zaman, ker menda prodajalca trdi, da ima tako mero. Če to drži, potem naj nastavi ceno za »merico« in jo po njej tudi tako prodaja.

Nekj zagorski brivec ne pusti rad — izgleda tako — vajah v kino. Saj je zadnjič dejal vajenki: »Kaj boš hodila v kino, ko pa je delavnica še za pospravit in domov mi moraš nesti še aktovko.«

Mimogrede sem uspel skočiti še v Poločko vas in v Kotredž, kamor pride kar na dom kamion »Avtoprevoznik« Ljubljana — Šiška in naloži staro železo, da ga »na črno« med odpadke, ker je prav gotovo izvor starega železa zelo sumljiv. Prav bi bilo, da bi rudnik take »tije« poiskal in jim dal za to »uslugo« primerno nagrado.

V Zagorju je pred dnevi gostoval »Gala cirkus Venera«. Pa je neki dan kar nenadoma izginil, menda zaradi fižola, ki je zmanjkal lastnikom v okolici ležečih njiv. Prav bi bilo, da bi se prav odšel iz Zagorja, kajti njegov program je bil vse prej kot »gala«.

Možakar, ki čisti žito za kmete zagorske KZ, ima očasih zelo čudne navade. Tako je zadnjič dejal nekemu kmetu, naj mu da nekaj za »šnops«. Prav gotovo je pričakoval, da bo dobil denar vsaj za 1 dcl. Pa se kmet znajde in mu da 10 din. Možakar pa: »Hala, to je pa kumi za liziko, al pa za u puščo!« Prav isti mož se je sprl tudi z nekim kmetom, ki mu že takoj ni dal nič za »pod zobe«. — Pa še drugič kaj več o tem stricu.

Pozdravlja vas vse Jaka Vseuid

HRASTNIK

Smrtna kosa. — V Zgornjem Hrastniku je umrl pred dnevi 69 let stari upokojenec Franc Podlunšek. Kot mlad rudar je šel v prvo svetovno vojno, kjer je postal invalid. Bil je nato blagajnik v rudniškem konsumu v Hrastniku in je imel pozneje dolgo let trafiko pri Birtiču. — Pokojnik, sin rudarskih staršev, je bil brat znanih zavrednih štiriš rudarjev in pevcev, ki so odšli, preganjani od kapitalistov, leta 1924 v Francijo. Raljni je zelo ljubil petje in je sodeloval kot odlični basist v hrastniških zborih. Pel je tudi že v prvem zgornjehrastniškem delavskem zboru leta 1912. Znan je bil kot pošten, marljiv in iskren tovariš. Na zadnji poti na Dol ga je spremljalo veliko Hrastničanov, rudarska godba in pevci, ki so se poslovlili od starega pevca z ganljivimi žalostinkami. Mir njegovim zemeljskim ostankom! Zalujočim pa naše sožalje!

Na hrastniški nižji gimnaziji, ki ima letos devet oddelkov, a manj učnih moči kot lansko leto, je delo zelo težavno. Pomagajo si tako, da ima vsak predmetni učitelj po več nadur in da nekaterih predmetov, kakor risanja, telovadbe in petja sploh ne poučujejo. Dne 1. oktobra pa bosta odšla še dva učitelja na polletni študijski dopust. Zato je nujno, da pošlje šolska oblast čimprej manjkajoče učne moči.

— V soboto so v reški ladje-delnici »3. maj« ob veliki svečanosti splovlili novo oceansko ladjo »Jadrans«, ki ima 10.000 ton nosilnosti. Pred spuščanjem ladje v morje so prebrali pozdravno brzojavko predsednika republike Tita.

Volitve v hišne svete in svete stanovanjske skupnosti v Zagorju

Te dni imajo v zagorski mestni občini volitve v hišne svete in v svet stanovanjske skupnosti. Hišnih svetov bodo izvolili 54, v svet stanovanjske skupnosti pa 25 članov.

Pri dosedanjih volitvah so odborniki tolmačili uredbo o stanovanjski skupnosti in o hišnih svetih ter istočasno že obrazložili predlog o višini najemnine za posamezne stanovanjske kategorije.

Opaziti je bilo močno zanimanje stanovalcev za nov način upravljanja s stanovanji. Iz živahne diskusije smo pa povzeli, da bo treba še mnogo dela, preden se bodo stranke temeljito spoznale z namenom uredbe. — Ze na teh volitvinskih sestankih so ugotovili, da obstajajo neke nepravilnosti v določanju kategorij in višini najemnine. Hišni sveti bodo imeli mnogo dela, kajti že sedaj kaže, da bo mnogo pritožb. Predlogi o višini stanarine še niso potrjeni od okrajne in republiške komisije.

Iz razgovora na teh volitvah je bilo nadalje videti, da ima uredba pozitivno tendenco pri najemnikih, in sicer: 1. stranke se bodo vsekar zelo zanimale, da bodo fundi, v katere se bo stekala stanarina, pravilno uporabljali; 2. stranke se bodo prav tako v večji meri zanimale za vprašanje vzdrževanja stanovanjskih objektov; 3. stanovalci bodo posredno nadzirali dela popravil

hiš, ker bodo vedeli, da gre denar direktno iz njihovega žepa. S tem bo vzpostavljena direktna kontrola nad poslovanjem stanovanjske skupnosti in uporabo fondov.

Mnogi so seveda mnenja, da s tem načinom še ne bomo prišli na »zeleno vejo« spričo velike

stanovanjske stiske, ki je v Zagorju. Prirastek prebivalstva je iz leta v leto večji, ne zidamo pa dovolj stanovanj, da bi zadostili tekočim potrebam. Stanovanjska skupnost in s tem mestno občino čaka vsekakor še velika naloga, da bo res rešena stanovanjska kriza v Zagorju.

Iz Litije in okolice

Litijska »Svoboda« si je že postavila program za zimsko sezono

Delavsko kulturno prosvetno društvo »Svoboda« je predstavnik vsega kulturnoprosvetnega dela v Litiji. Društvo ima več odsekov. Ob začetku jesenske sezone so na seji pripravili načrt za bodočo delo.

Iz razgovora s tajnikom »Svobode« smo zvedeli za program dramske sekcije, kar bo zanimalo gotovo tudi vse naše bralce.

Litijska »Svoboda« ima na sporedu naslednja gledališka dela: Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« ter Jurčičeve »Rokovnjače«. Razen teh dveh domaćih del pa bodo igrali pri nas še delo francoskega dramatika »Otroci prihajajo«. To dramo je lansko leto uprizorilo ljubljansko Mestno gledališče. »Kralja na Betajnovi« bo režiral tov. Jože Vizler, medtem

ko bo delo »Otroci prihajajo« postavil na oder režiser tov. Edi Skušek. Pri »Rokovnjači« pa bo sodeloval tudi pevski zbor »Svobode« ter orkester Glasbene šole. S to uprizoritvijo bomo proslavili pri nas skladatelja Viktorja Parma, ki je bil nekoč v Litiji okrajni glavar in ga stari rod še dobro pomni kot zavednega naprednega moža.

Film »Ostrožno«

V Litiji smo gledali film »Ostrožno«, ki prikazuje kraje, kjer so bile borbe za Stajersko in tudi številne nekdanje borbe, ki so sodelovali v njih. Na filmskem platnu smo opazili tudi dva naša dobra znanca, in sicer generala — narodnega heroja Franceta Poglajena-Kranjca in polkovnika Pera Brajeviča, poročnega z Litijsko Danovo devičevce. Film »Ostrožno« je zelo lepo uspel. Litijani pa smo zapazili, da manjka v filmu vas Tisje, kjer je bila prva večja (Nadaljevanje na 4. strani)

Pionirski kotiček

Nova računski naloga za pionirje

Kakor ste videli, dragi pionirji, dobimo za zmnožek same enojke, če pomnožimo število 12.345.679 s številom 9. Sedaj nam pa izračunajte, s katerim številom moramo pomnožiti štev. 12.345.679, če hočemo dobiti v zmnožku samo dvojke oz. s katerim številom, če hočemo imeti v zmnožku same trojke?

Rešitev nam prinesite ali pošljite do nedelje, 3. oktobra do 12. ure po pošti na naše uredništvo. Kakor vsakokrat, bo tudi sedaj dobil izrečani pionir lepo knjigo v spomin.

Rešitev nagradne računski naloge iz prejšnje številke

Na našo nagradno računski nalogo za pionirje v zadnji številki našega lista smo prejeli ve-

liko številno pravilnih rešitev. Pravilna rešitev se glasi: same enojke dobimo v zmnožku tedaj, če število 12.345.679 pomnožimo s številom 9. Vsem pionirjem in pionirkam prisrčna hvala za poslano rešitve. Iz njih smo videli, da je v našem okraju dosti pionirjev in pionirk, ki se zanimajo za matematiko, kar jim bo nekoč v življenju mnogo koristilo. In veste zakaj, pionirji? Ker je dobrega računarja težko ogoljufati. Strogi žreb je to pot odločil, da dobi knjižno nagrado Vilko Bezgošček, učenec 5. razreda osn. šole Trbovlje-Vode, ki se naj ogleda v našem uredništvu, da mu izročimo obljubljeno knjižno darilo.

PIONIRSKA LISTNICA UREDNIŠTVA
Dijaka Milana Zagorca s trboveljske gimnazije prosimo, da pride v soboto, 2. oktobra 1954, ob 17. uri v našo pisarno. Uredništvo

TIHA VOVA

»Nu, kaj se boš branila? Reci vendar že, da si nedolžna!« Daj, poslušaj se orožja sleherne ženske, ki so jo zasačili, kako obira prepovedan sad: razčisti se... Kaj, nobene solze mi ne žrtvuješ, da bi me prepričala?«

Niti toliko moči ni imela, da bi vrgla njegovo roko s sebe. Toda zdelo se ji je, da bo prišla naglas kričati, če se je bo še kaj delj dotikal.

»Daj... roko stran«, je zamrmrala med zobmi.

»Moja roka ti je nepriljetna?« Toda menij je drago, da žutim pod prsti, kako ti razbija srce — kakor kakli zasačeni grešnici, čeravno si nedolžna. Evo, pričel sem te božati. Ne stresaj se! To moje božanje bi ti lahko povedalo, da nisem niti za hip verjel v tvojo nezvestobo, čeprav je Zenička vse storila, da bi me o tem prepričala. A tudi mnogi drugi mislijo o tebi, da si se pregrešila — in zelo jih veseli, da te lahko obsojajo. Samo jaz, od vseh najbolj poznam, sem vztrajal v svoji veri vate. Kajti niti toliko ni ognja v tebi, da bi si človek pogrel mrzle roke. Za

greh pa je potrebno nekaj toplote. Vsa; malo toplote, Agata.«

Obrnila se je od njega stran. Zakopala je glavo v blazino, da bi udušila ihtenje, ki jo je brez solza pršlo stresati. Toda njeni prenapeti živci so popuščali — vsa je drhtela.

»A nekaj si boš zapomnila, Agata. Zapomnila si boš, da ne smeš posedati nekje na samem z žaljubljenim mladeničem, pa naj bo kraj še tako posvečen in za greh neprimeren. In to si boš zapomnila zaradi moje časti, o kateri ne trpim, da bi jo zabukovala svoja vlačila po zobeh — si razumela?«

Rekla je v blazino: »Kakor da se ne bi ti sam že davno dal ljudem v zobel!«

»Očitki? Toda pustimo na stran vprašanje, čemu sem bil od časa do časa primoran poiskati si drugje malo tople ali napiti se dovolj, da bi lahko pozabil, kako zelo me moja žena ljubi... Samo eno je važno: nočem, da bi se mi ljudje smejali. Ali slišiš — tega nočem!«

Umočnil je. Leno se je razbohotil po postelji in ko se je kakor proti svoji volji obrnila, je

ujel njen od groze trepetajoč pogled in se ji je divje zarezal.

»Nekaj tednov ne boš šla z doma, ljubica. Tako se izogame morebitnim neprijetnim srečanjem. Za tvojega mladega prijatelja Julijusa pa sem poskrbel, da se je drugje zaposlil. In govoriče bodo same po sebi ponehale, ko se bodo morale obrniti drugam...«

In pričel se je smejeti, kakor da se je domislil izredno dobre šale. Prišel se je točiti po ko'enu, solze so mu stopile v oči. Cakal je, da ga bo vprašala, čemu se smeje. Nenadoma je utihnil. Postrani jo je ošinil s pogledom. Ležala je nepremično kakor mrtva in oči je imela zaprte.

»Najbrž si ves čas domišljuješ, da te mladi tepec ljubi, ali kaj? Nu, kot mladenič sem imel dovolj opravka z ženskami okoli tridesetih in sam dobro vem, kako lahko jih je vjeti na nekaj vzdihov in čustvenih besed. Zenske okoli tridesetih ste že kakor poceni javna hiša — za nekaj krajarjev lahko vsak vstopi... Nikaš se ne delaj, kakor da te spliši. Saj vem, da me poslušаш. Torej: ko si odšla, sva se z mladim Julijusom zares napila.«

Napravil je umeten premor. Užíval je, ker je čutil, da jo muči. In nagnil se je čisto blizu k njej, da mu ne bi ušel noben trepet nienega bledega obraza, ko je s svojimi zaprtimi vekami ležala kakor iz voska na blazini.

Upognil je zatilnik vznak in se zakrohotal.

»Dame te kar po vrsti izginitle iz dvorane in tako smo mi možiki lahko pričeli piti kakor norci. Ljuba moja, saj me poznaš: od vseh največ prenesem. V veliko veselje mi je bilo, napiti Fernhanna, da je obležal kakor zaboden vol pod mizo. Mladega Julijusa pa sem nekoliko čuval. Hotel sem, da bi bil pijan, toda ne toliko, da ne bi bil več v stanju govoriti. In kočno sem ga pričel spravevati o tebi...«

Njeno srce je bilo kakor kamen. Ta kamen je rasel, postal je vse težji in telo ji je drevenelo pod njegovim pritiskom; še malo, pa jo bo zadušil. Nosnice so ji trepetale od pridržane muke.

»Oh, kako prostodušno sva govorila o tebi, pijanec s pijanecem, jecajoče, ponavljajoče besede, ki sva jih pretgala z napadi smehal Julijus je pravil o tebi, da si...«

»Ne!« je zavpila.

»Nočeš slišati? Pravil je, da si bila ti tista, ki si mi dala kar naenkrat razumeti, da bi lahko...«

»Lažeš! Da te le sram ni, tako lagati! Nočem te poslušati. Nočem!«

Se bolj se je raztegnil po postelji, naslanjajoč se z vso težo na niene boka.

»Ali sem ti že kdaj lagal? Lažejo samo strahopetci... zajci,

kakršna si ti, Agata. Lažeš zato, ker se me bojši — jaz pa se te ne bojim. Nikogar se ne bojim, prekleto! In tudi nimam namena, da bi s kako lažjo pri tej še kaj dosegel. Vse je že izgubljeno, vse je zavoženo. To menda dosti dobro vem, za to si poskrbe-la, vrag naj te vzame!«

Porogljivo je privzdignil obrv. Prišel si je počasi vrteti brke, čuteč, da jo ima kakor na natezalnici. In spet se ji je zarezal.

»Toda poslušaj: iz Julijusovih besed mi je končno izzvenelo, da že nekaj časa ni imel opravka z žensko, kljub tvoji pripravljeno-sti, draga moja. Za to izjavo sem mu bil hvaležen — to si pač moreš misliti, zakaj. Ta poslednji dokaz, da si nedolžna, me je tako pomiril... In da bi mu povrnil dobro z dobrim, sem ga peljal ven, kajti bil je že tako pijan, da se je komaj držal na nogah m če bi ga pil še kaj več, bi mu gotovo postalo slabo, tega pa nisem hotel. Razen tega sem mu želel pomagati, če je bil že sam tako neroden, da si ni znal prav poiskati, kar mu je bilo potrebno. Peljal sem ga do hiše, kjer prebiva Sirkova Zofka.«

za goldinar? Ali pa se motim — in ti si o vsem poučena... Skratka, z Julijusom sva imela srečo. Nisva dolgo trkala, da nima je ženščina odprla. V kratkih besedah sem ji razložil Julijusovo željo — ali me poslušas, ljuba moja? Kajti on sam je bil preveč pijan, da bi sploh mogel vedeti, kaj hoče. In iz svojega žepa sem ji dal goldinar, toda priznati moraš, da je bila šala tega vredna. Ko ga je debela Zofka potegnila za seboj v bajto, sem kar pokal od smeha. Niti najmanj me ni motilo, da bo najbrž mislil, kako objema tebe, ko bo spal pri njej.«

Videl je kapljice mrzlega potu na njenem čelu. In primaknil je svečnik z gorečo svečo bliže, da je natanko ugotovil, kako so ji v tem kratkem času upadla lica in kako globoko se ji je zarezala črta med obrvi, ki je pret ni bilo. Sveča, ki je nejasno plapolala v sivi svetlobi jutra, je metala nerensično, nezemeljsko svetlobo po tem obrazu, ki še vedno ni odprl oči in spregovoril.

»Kako podla, binavska mrha si,« je zamrmrala skozi zobe.

Tedaj je nenadoma odprla oči. V njih je sijalo brezzadno sovraštvo. Zarezal se ji je brez glasu, le zgornjo ustnico je dvignil tako visoko, da se mu je nad zobmi pokazalo še dlesno.

(Dalje prihodnjic)

FIZKULTURA IN ŠPORT

„Rudar“ v Trbovljah osvojil rudarski pokal

V finalnem tekmovalju za pokal rudarjev Jugoslavije, ki je bilo v soboto, 25. septembra, in v nedeljo, 26. septembra, na stadionu SD Rudarja v Trbovljah, so igrala sledeča nogometna moštva: NK Rudar iz Aleksinca (Srbija), NK Rudar iz Breze (BiH), NK Rudar iz Raše (Hrvatska) in NK Rudar iz Trbovelj.

Prvi dan sta se v predtekmi srečala favorita Rudar iz Raše in domači Rudar iz Trbovelj. Po boljši igri Trboveljčanov so gostje izgubili tekmo 0:4 (0:2).

V odmoru prvega polčasa je bila otvoritev tekmovalja za rudarski pokal pred tribuno stadiona, kjer so se postavile vse štiri nogometne enajstovice. Pozdravili so jih sindikalni funkcionarji ter predsednik LO mestne občine Trbovlje. V drugi tekmi v soboto je Rudar iz Breze premagal Rudarja iz Aleksinca z 2:1. V nedeljo se je tekmovalje nadaljevalo. V borbi za tretje in četrto mesto sta se srečala rudar iz Raše in Rudar iz Aleksinca; medtem ko je bila igra obeh moštvev v prvem polčasu enakovredna in se je končala neodločeno 3:3, so bili v drugem delu tekme gostje iz Raše močnejši. Zmagali so s 5:3.

V končni tekmi za prvaka rudarskih nogometnih klubov Jugoslavije sta se pomerila Rudar iz Breze in domači Rudar. Kljub dežju, ki je motil igro, je bila tekma vendar dokaj živahna ter je trboveljski Rudar zmagal s 4:1 (2:0).

S to zmago si je nogometno moštvo Rudarja iz Trbovelj osvojilo prehodni pokal in prvo nagrado, to je kompletno no-

gometno opremo, drugoplasirani Rudar iz Breze pa je dobil zastavico in nogometno žogo, prav tako sta prejeli ekipi na 3. in 4. mestu, Rudar iz Aleksinca in Rudar iz Raše, za nagrado nogometno žogo.

Vse tekme sta sodila sodnika Pucihar iz Ljubljane in Prešinger iz Celja. Dobro so jima pomagali Jordan, Aršček in Vanelli iz Trbovelj.

„Rudar“ — šahovski prvak

V Celju je bilo v nedeljo povratno finalno tekmovalje med šahisti trboveljskega Rudarja in šahovskim klubom mesta Celje. Zmagala je celjska šahovska ekipa s 4,5:3,5. V prvi tekmi pa je zmagal z istim rezultatom Rudar. Ker pa ima slednje šahovsko moštvo na prvih štirih deskah boljše rezultate kot Celjani, pripada šahistom Rudarja iz Trbovelj prvo mesto ter bodo nastopili s to zmago na finalnih tekmah II. zvezne šahovske lige.

prvenstvo Slovenije. Domača ekipa Rudarja je igro izgubila s 85:81 koši v korist Odreda. Finiš na koncu je prišel malo prepozno.

Nogometno tekmovalje podzveze Celje

V tekmovalju Celjske nogometne podzveze se bodo v našem okraju v II. kolu srečala v bližnjih dneh sledeča moštva:

V nedeljo, 3. oktobra, se bo v prvi skupini pomerila v Trbovljah nogometna ekipa »Dobrna« iz Trbovelj z moštvo »Partizana« iz Konjic — prav tako bo nastopilo prihodnje nedeljo v Trbovljah moštvo trboveljske »Svobode« proti nogometašem iz Kisovca.

V drugi skupini pa bo tekmovalo v nedeljo moštvo »Partizana« iz Rogaske Slatine v mašo nogometno enajstovico »Rudarja« iz Hrastnika. Ta tekma bo v Rogasški Slatini.

Šport v Zagorju

V nedeljo dopoldne so v košarkarski prvenstveni tekmi domači po odlični igri premagali košarkarje TVD »Partizana« iz Hrastnika z rezultatom 46:25 (22:15). Od domačih so ugajali vsi, od gostov pa sta bila vidna le Stušek in Kovač.

V Kisovcu pa je moštvo domače »Svobode« v prvenstveni tekmi mariborske podzveze premagalo moštvo TVD »Partizana« iz Konjic s 3:2 (0:0).

RUDAR IZGUBIL PROTI ODREDU

Preteklo soboto zvečer je bila na igrišču Rudarja v Trbovljah košarkarska tekma za

PRVENSTVO SLOVENIJE V ROKOMETU

Moška in ženska vrsta rokometne trboveljskega Rudarja sta tekmovali v Mariboru proti ekipam Branika za prvenstvo Slovenije. Medtem ko je ženska ekipa domačega Rudarja zmagala s 4:3, je moška vrsta Rudarja igro proti Braniku izgubila s 7:8.

V prvi igri je ženska vrsta trboveljskega Rudarja pripravila Mariborčanom neugodno presenečenje; gostinjam je namreč uspelo z dokaj dobro igro premagati domačinke s tesnim rezultatom 4:3 (0:1).

Tudi igro moških ekip istih

DVE TEKMI PIONIRJEV

V nedeljo dopoldne sta bili na stadionu trboveljskega Rudarja dve pionirski nogometni tekmi. V prvi igri so pionirji Rudarja premagali svoje tovariške z Dobrne, medtem ko so v drugi tekmi pionirji »Svobode« iz Trbovelj premagali pionirje Rudarja III z 2:0.

RUDEŠKA OBVESTILO

društev je oviralo zelo razmnoženo igrišče, sicer pa bi prisostvovali zanimivi in kakovostni tekmi. Obe moštvi sta premalo zaposlovalj krila in netačno streljali. Zmaga Branika 9:8 (4:4) je zaslužena, odločilni gol pa je ob koncu igre dosegel Pelicon.

30 let nogometa pri Steklarni Hrastnik

(Nadaljevanje)

Ko so ustanovili v Hrastniku »Društvo prijateljev SZ«, so bili spet člani društva tisti, ki so pobirali podpise in širili brošuro o SZ, ki jo je napisal publicist in današnji član Izvršnega sveta tov. Boris Zihel. Tu so šli za tem, da s svojim delom v čim večji meri škodujejo takratni osvovrženi vladavini velerbske buržoazije.

Na tem občnem zboru so »kulturbundovci« doživeli popolni poraz; izvoljen je bil namreč novi odbor na čelu s predsednikom tov. Francem Poljšakom, to pa zaradi tega, ker je bil aktiven član društva, prav tako pa se mlad in pri oblasteh nekompromitiran. Kulturbundovcem se ni posrečilo dobiti niti enega odborniškega mesta v društvu ter niso imeli nobene odločilne vloge; bili so samo igralci. Vse to pa je trajalo samo dva do tri mesece, ker je bila Jugoslavija aprila 1941. leta že okupirana.

V letih 1941-42 je društvo formalno še obstajalo, vendar je bilo 17. aprila 1941 več aktivnih članov društva in funkcionarjev aretirano in odvedeno v zapore, od katerih se posamezniki do osvoboditve leta 1945 sploh niso vrnili.

Med okupacijo smo odigrali leta 1941 in 1942 še nekaj tekem, nato pa se je društvo razšlo.

Ravno zaradi tega, ker je društvo stalno nosilo pečat izrazito delavskega športnega društva in je bilo sprito napredne, leve usmerjenosti svojih vodilnih funkcionarjev že pri jugoslovanskih oblasteh kompromitirano, je bilo delovanje društva pod pogoji, ki jih je postavil in nudi okupator, nemogoče. Bilo je nujno, da se društvo razformira. Mnogo pa je bilo članov-mladincev in starejših društvenikov — kakor smo že omenili — aretirano in odvedeno v zapore in taborišča. Kasneje so bili le-ti delno izseljeni ali pa so morali iti v koncentracijska taborišča, spet drugi so bili zaradi svojega nadaljnega dela v korist osvobodilnega gibanja prijeti in kot talci postreljeni, kot n. pr. Ignac Kumlanec, Ervin Hadolin, Vitko Senica, Ivan Zarkovič, Jože Just, Jano Ramšak, Ivan Kandušer in Adolf Knez.

Kako dobra je bila ravno politična vzgoja članstva v društvu, vidimo tudi iz tega, da se je velik del članov pridružil našemu osvobodilnemu gibanju, saj so bili nekateri že leta 1942 aktivni borci v partizanskih enotah, največ pa jih je odšlo v NOV dve leti pozneje.

Vendar ni bilo pri vseh članih tako. Kakor se povsod najdemo Efijanti, je bilo tudi v tem društvu nekaj takih, ki so sicer že prej delali po navodilih

»Kulturbunda«, po prihodu okupatorja so pa popolnoma pozabili na svojo slovensko zemljo ter zatajili svojo slovensko mater in materin jezik. Se več — postali so slepo orodje v rokah okupatorja ter so po njegovih direktivah zavestno preganjali svoje bivše tovariške-sportnike, jih celo ovajali in dali aretirati. Vendar so bili ti izrodki in izmečki le majhen del celokupnega članstva, medtem ko se je velika večina vključila v aktivno borbo proti nemškemu nacistom, ali pa je narodnoosvobodilno gibanje po svojih močeh podpirala.

Našli so se na srečo posamezni člani društva, ki so čuvali do osvoboditve njene rekvizite, drese, pokale in slike. Blagajno so morali še prej oddati posebnemu komisarju okupatorja, medtem ko je tov. Franc Ocepel hranil drese za tri kompletna moštva.

(Konec sledi)

Kmečki teden na Izlakeh

Zagorje. 26 sept. Danes se je začel prvi kmečki teden ki bo trajal do 3. oktobra. Številni prebivalci so si že ogledali kmečijsko razstavo, popoldne pa drama »Pesem s ceste«, ki so jo predvajali igralci dramske skupine zagorske »Svobode«. Največja proslava bo v nedeljo, 3. oktobra ko bo veliko zborovanje, na katerega so povabili tudi zveznega ljudskega poslanca Lidijo Sentjurčevca.

Film „Ostrožno“

(Nadaljevanje s 3. stran) bitka za prehod Stanetovih partizanov na Stajersko.

Prav bi bilo, da bi litijska Zveza borcev pokrenila misel, da bi podjetje »Triglav« filmalo ljudi kraje okrog Litije, saj je bila naša dolina osrednja točka za prehod partizanov v dolensko ozemlja na Stajersko. Zgovorni prič o tem sta Tišje v decembru leta 1941 in Janče v maju leta 1942. Glavni odbor Zveze borcev bo predlog litijske ZB, da se prikažejo borbe na platno, gotovo rad podprl.

Naš obveščevalec

PREKLIC

Podpisani Ivan Vodopivec obžalujem, da sem zaradi nerazumevanja izrekel neke besede v zadevi prireditve mitinga ob prihodu III. brigade VD.

S tem se zahvaljujem tajniku obč. LO Trojane, tov. Rudiju Prosenču, ki si je največ prizadeval za izvedbo čim slavnjšega sprejema na določenem in pravem kraju, da je odstopil od tožbe. — Ivan Vodopivec.

PREKLIC

Preključujem, kar sem žaljevala govornica proti tovarišici Slavki Eberl. — Marija Meh, Zagorje.

PREKLIC

Preključujem govornice proti Hedi Bernardi iz Trbovelj za neresnične. — Janko Černic, Zagorje, Potoška vas 22.

PREKLIC

Preključujem kar sem govoril proti Alojziji Kuzmič, Trbovlje. — Anton Volaj, Trbovlje, Hohnkrautova 57.

Obvestilo

Motorne dirke (v okviru Kmečkega praznika) na progi Zagorje—Izlake so preložene na nedeljo 3. oktobra, s startom ob dveh popoldne. Start Zagorje — cilj Izlake.

Moto društvo — Izlake.

AERO-KLUB TRBOVLJE

Tehniška sekcija Aero-kluba Trbovlje prične v petek, 10. oktobra t. l. z rednim tečajem iz stroke »Radio in radiotelegrafija«. Interesenti naj se zglasijo v klubskih prostorih (pri Pravduri) v četrtrek, 30. t. m. ob 18. uri.

OPOZORILO

Opozorjam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila moja žena Ivica. Mihael Dimic, Trbovlje, Trg svobode 4.

OBVESTILO

vsem članom-delegatom invalidske organizacije okraja Trbovlje, da bo Okrajna skupščina v nedeljo, 3. oktobra 1954, ob 9. uri v Zagorju (kino dvorana). Udeležba za delegate obvezna. Tudi ostali člani-ce so vabljene. Odbor.

OBVESTILO

Vodstvo II. osnovne šole v Trbovljah II. razpisuje mesto hišnika in snažitelja. — Ponudbe je nasloviti na vodstvo šole do 15. oktobra. — Plača po pravilniku, stanovanje v šoli.

RAZPIS

Opozorjamo živinorejce, da je tov. Jakob Jež še vedno v službi pri »Mesoprometu« v Trbovljah in sme tudi zaradi tega odkupovati živino za naše podjetje na teritoriju FLRJ »Mesopromet« — Trbovlje

RAZPIS

Vodstvo II. osnovne šole v Trbovljah II. razpisuje mesto hišnika in snažitelja. — Ponudbe je nasloviti na vodstvo šole do konca septembra. Plača po pravilniku, stanovanje v šoli.

KINO »SVOBODA-CENTER« TRBOVLJE

(Delavski dom) predvajal danes, v sredo in jutri, v četrtrek, vsakokrat ob 6. in 8. uri ameriški film »Stalag 17«

Od sobote do ponedeljka se bo predvajal ameriški film »Vodnjak«

KINO

»SVOBODA« TRBOVLJE II. pa bo imej na sporedu angleški film

»Obrni ključ potih«

Razpored predstav bo razviden z lepakovi.

Potujoči kino LP Trbovlje

bo predvajal od 2. do 5. oktobra t. l. ameriški ljubavni film »MILDRED PIERCE« s tednikom, in sicer: v soboto, 2. oktobra, ob 17.30 v Zidanem mostu; ob 19.30 v Loku pri Zid. mostu; v nedeljo 3. oktobra, ob 10. uri v Podkumu ob 15. uri v Svičnem, ob 18. uri v Jagnjenici; v ponedeljek 4. oktobra, ob 17.30 na Izlakeh, ob 19.30 v Milinšah; v torek, 5. oktobra, ob 18. uri v Čeah.

Važno obvestilo

Rudnik Trbovlje-Hrastnik bo pričel s pošiljanjem premoža za IV. kvartal s 1. oktobrom t. l. Dobava bo potekala po načrtu, ki ga je sestavil prodajni oddelček rudnika Trbovlje-Hrastnik. Zato obveščamo naše naročnike, da bomo premog po tem načrtu dostavljali tudi mi. Vsakdo, ki bo prevzem odklonil, pozneje ne bo mogel reflektirati na premog, ker je njegova produkcija manjša kot potreba in bo tako zapadli premog dnevno predisponiran, nam pa na skupnih potrebah vračunan za dobavo. Podjetja in ustanove prosimo, da pripravijo potrebne prostore brez posebnega prejšnjega obvestila o dostavi premoža. Na zalogi imamo tudi stalno suha BUKOVA DRVA. Naročila sprejemamo v poslovalnici I (pri Germu)

Trg. podjetje „Železnina“, Trbovlje

S poti na Nemčiji

(Nadaljevanje)

Schönbrunn in Zooški vrt

Schönbrunn je cesarski grad, ki je bil zgrajen v poznem srednjem veku. Obdajajo ga lepi parki in senčni drevedri. Nedvomno je ta grad izredno lepo arhitektonsko delo, ki je na zunanji strani dovolj paše. V notranjščini te cesarske palače so pa krasne sprejemne in slavnostne dvorane, restavrirane cesarska spalnica, viteška dvorana s podobami preminulih članov habsburške cesarske rodbine, orožarna itd. Skoda, da smo prišli prekasno in si vse, ja tega nismo mogli ogledati. Grad je bil za obiskovalce že zaprt. Zato smo se pač morali napotiti dalje in smo si le skozi železna vhodna vrata ogledali prostor v schönbrunnskem parku, kjer so se pred kakšnimi dvajsetimi leti slikali trboveljski »Slavčki«, ko so obiskali Dunaj. Strokovnjaki so takrat o naših »Slavčkih« rekli, da so s svojim prekrasnim petjem zasenčili znameniti, po celi Evropi poznani dunajski mladinski pevski zbor »Sängerknaben«. Prekrasna je v schönbrunnskem parku tako imenovana »Gloriette«, ki v nekem pogledu spominja na pariški »Arc de Triomphe«, ponos Fran-

cozov in njihove republike, poznani vsakemu, ki je kdaj koli bil v tem kozmopolitem velenem mestu.

Naj ob tej priložnosti, ko smo omenili prekrasne sobane in dvorane gradu Schönbrunn, za Beležimo zanimivo pripovedovanje starejših Trboveljčanom še dobro poznanega višjega elektromonterja Karla Gerlach, ki je do 1. 1932 vodil elektrobrat rudnika Trbovlje. Ta mož je bil okrog leta 1890 od dunajske firme Siemens Schuckert-Werke v njegovih mladih letih poslan kot elektromonter v Schönbrunn. Oglasiti se je moral pri pokojni avstrijski cesarici Elizabeti, ki jo je kakšnih osem let kasneje umoril italijanski anarchist Luchennel. Cesarica Elizabeta — tako je pravil Karl Gerlach v Trbovljah — je bila izredno lepa ženska, saj je bila v svoji mladosti znana evropska lepota. Se takrat, ko ga je sprejela, da ji opravi v njeni schönbrunnski spalnici neko električarsko delo, je bila zelo zala, dasiravno je bila tedaj stara že čez petdeset let. Cesarica Elizabeta je Gerlachu naročila, naj ji montira v njeni spalnici raznovrstne barvane električne žarnice, vse pri njeni postelji, ki jo je imela v kotu

svoje spalnice. Vsaka žarnica je bila montirana v zrcalnem reflektorju. In veste, čemu so ji služile te žarnice? V drugem kotu svoje spalnice je imela cesarica Elizabeta prekrasno deklško »pupo«, oblečeno v belo svilo. In s temi žarnicami se je zvečer v postelji igrala: z reflektorji je svetila na to izredno veliko porcelanasto »punčko« v vseh barvah, rumenih, rdečih, plavih, zelenih itd., tako da je z žarnicami sproti »preoblečala« v svilo odeto deklško pupo v drugem kotu svoje spalnice. — Karl Gerlach je dejal, da je dobil vtis, ko je skončal pri cesarici Elizabeti to svojevrstno električno instalacijo, ki je terjala na posteljni omaričen montažo številnih električnih stikal za igračenje »Njenega Veličanstva«, da je cesarica »prijesmojena«. In pravijo, da je res bila ...

Pogled na Regensburg

Ko smo zasavski popotniki iz schönbrunnškega parka zavili v dunajski Zooški vrt, smo ga »na hitro« obhodili. Zelo je bogat. Marsikatero žival vidiš tu, ki je ni v našem Maksimiru. Najzabavneje je bilo seveda pri opicah, ki so imele kar cele množice občudovalcev, katerim smo se pridružili tudi mi. Toda

žal je čas hitel in morali smo se vrniti.

Spet smo se zrinili v voz podzemeljske železnice in čez nekaj časa izstopili izpred dunajskega »Stephansdoma«. Ze od daleč nas je pozdravljala njegov močnogi spomenik, s katerega je baje krasen razgled po Dunaju. Le škoda, da nismo utegnili, da bi se povzpeli nanj. Skoro »en passant« smo pogledali v cerkev, ki ima velike ladje in je zidana v gotskem stilu, obogatenim z barokom.

Pohiteli smo v Studentski dom, pobrali šila in kopita, se poslovlili od ljubeznivega hišnika in navallni na tramvaj. Dva-ali trikrat smo prestopili in že smo bili na zahodni dunajski

železniški postaji (Wiener Westbahnhof). Stemmilo se je že in spet so v oči kričale udarjalneonski reklamni napisi. Vsa poslopja so bila zavita v neštevilne luči.

Namenili smo se proti postaji, ki je krasna — skoro bi rekli: steklena stavba! Prozorna je, malone skozi vse poslopje vidiš! Skozi gnečo smo se preriili do našega vlaka v Nemčijo in našli mesta v njem, za oranžado in podobno pa »zabuhali« slednje šilinge — kaj šilinge! — groše, ki smo jih še imeli v žepu, ter se poslovlili od velikega »neonskega« mesta. Vsekakor pa smo vsi želeli: »Srečno in na svidenje!«

Z vlakom proti Regensburgu

Z Dunaja smo odpotovali po dobri večerji, kjer so nam postregli z znanim dunajskim zrezkom. Še tisti večer v Nemčijo — najprej v Regensburg. Odpeljali smo se na dunajsko vzhodno postajo (Wiener Ostbahnhof). Na to postajo drži kakšna dva kilometra dolga ulica, polna velikih trgovskih lokalov, ki imajo na vseh mogočih krajih neonso reklamo za svoje blago. Ob pol devetih smo se odpeljali v Nemčijo.

Skoda, da se nismo podnevi peljali skozi pokrajino, ki jo je tako prizadelo zadnje deževje. Vožnja je bila zelo udobna. Tako je se je poznalo, da smo na elektrificirani progi. Vozili smo se vse do ene ure ponoči, kjer smo pri Passauu prestopili nem-

sko državno mejo. Takoj po prestopu nam je sprevednik prinesel zemljevid nemških železnic. Kmalu za njim je prišla kontrola potnih listov, ki pa je bila zelo vjujna. Po kratkem prestanku smo nadaljevali pot proti Regensburgu. Pred Regensburgom se je pričelo daniti in prispeli smo tjakaj okoli pete ure zjutraj. Na kolodvoru nas je pričel koval naš vodilč Severin Ginzl, ki nas je doma iz Ingolstadta, ki nas je spremljal na poti po Bavarski. Hitro smo postali postreški in Hitro smo postali postreški in smo odšli s kovčki v več kot tri kilometre oddaljeno mladinski zavetišče (Deutsches Jugendherberge). Vsi smo prišli tja zelo izmučeni in smo zato takoj zaspali

(Se nadaljuje)